

כיצד קשור שיעור המהגרים ממדינות האיסלאם לשכר הממוצע ולתמ"ג לנפש : ניתוח מעמיק במדינות ה - OECD

מנחה : ד"ר הלה אקסלרד

מגישים :

אורי פרי 209664481

תום קילשטיין 318610094

תוכן עניינים

3.....	שאלת מדיניות ומטרת הנייר
3.....	עיקרי ההמלצות
4.....	מבוא
4.....	רקע
6.....	חשיבות השאלה
7.....	ההקשר המקומי
7.....	סקירה ספרותית
11.....	תיאור הנתונים ושיטת המחקר
13.....	Difference in Difference
14.....	Difference in Difference תוצאות הרגרסיות
16.....	First Difference
17.....	FD תוצאות הרגרסיות
18.....	מסקנות
19.....	המלצה למדיניות הגירה מאוזנת
20.....	ביקורת על המחקר
21.....	ביבליוגרפיה

שאלת מדיניות ומטרת הנייר

שיעורי ההגירה בעולם חווים עלייה מתמדת בעשורים האחרונים, ובמיוחד ניכרת עלייה משמעותית בשיעור המהגרים ממדינות האסלאם למדינות ה-OECD. בעקבות אירועים כמו האביב הערבי והמתיחות הגוברת בין מדינות ערב לישראל, אשר עשויים להוביל לגלי הגירה נוספים, מדיניות קליטת המהגרים הפכה לנושא חשוב ושנוי במחלוקת, יותר מאי פעם. תהליכי ההגירה משפיעים על תחומים רבים, כולל שוק העבודה, כלכלה חברתית, תרבות וביטחון. השפעות אלו דורשות ניתוח מעמיק והבנה רחבה של הקשרים בין הגירה למדדים הכלכליים המרכזיים, כמו השכר הממוצע והתמ"ג לנפש.

שאלת המדיניות שלנו מתמקדת בהבנת הקשר בין שיעור המהגרים ממדינות האסלאם לשכר הממוצע והתמ"ג לנפש במדינות ה-OECD, ובפרט, באיזה אופן הם משפיעים על כלכלות המדינות הקולטות בטווח הקצר והארוך. באמצעות יישום שיטות מחקר נפוצות בתחום ההשפעות הכלכליות של מהגרים על נתונים עדכניים וממוקדים, מחקר זה מציג ממצאים ייחודיים. מחקרים מסוג זה על מהגרים ממדינות האסלאם כמעט ואינם קיימים, ולכן מחקר זה ממלא פער חשוב למידע הנדרש למחקרי המשך וגיבוש מדיניות בנושא.

עיקרי ההמלצות

מדיניות הגירה מאוזנת היא הכרחית לשמירה על יציבות כלכלית וחברתית במדינות ה-OECD, במיוחד כאשר מדובר במהגרים ממדינות האסלאם. קביעת מכסות הגירה שנתיות בהתאם לצרכי שוק העבודה המקומי וליכולת הכלכלית של המדינה לקלוט מהגרים, בהתבסס על נתונים שנאספו מהמפוי הן דבר הכרחי לכך. מכסות אלו יאפשרו ויסות של מספר המהגרים, ימנעו עומס יתר על שירותים ציבוריים ומשאבים כלכליים, וימזערו את השחיקה בתפוקה ובפריון ההון האנושי במגזרים אלו.

ניטור המהגרים מגדיל את הסיכויי שהמהגרים שיתקבלו יהיו אלו שמתאימים לצרכים שזוהו במפוי צרכי שוק העבודה המקומי. הגדרת קריטריונים ברורים לקבלת מהגרים על בסיס כישורים ומיומנויות נדרשים, כך שהמהגרים המגיעים יהיו בעלי פוטנציאל להשתלב במהירות ולהועיל לכלכלה המקומית. תהליך הסינון יכול להערכה מקיפה של הרקע המקצועי, ההשכלה והניסיון של המהגרים, וכן הכשרה מקצועית לפני ההגעה למדינה.

יש להקים תוכניות הכשרה והשתלבות למהגרים שיסייעו להם להשתלב בשוק העבודה המקומי במהירות וביעילות. תוכניות אלו יכללו לימודי שפה, הכשרות מקצועיות והכרה בהשכלה זרה, כל זאת על מנת להבטיח שהמהגרים יוכלו להתחיל לעבוד ולהשתלב בחברה בצורה חלקה ומהירה.

לצורך יישום מדיניות הגירה מאוזנת ויעילה, יש להקים גוף ממשלתי או רשות עצמאית שתהיה אחראית על מיפוי צרכי שוק העבודה, קביעת מכסות הגירה, ובקרה על תהליך הסינון והקליטה של מהגרים. גוף זה

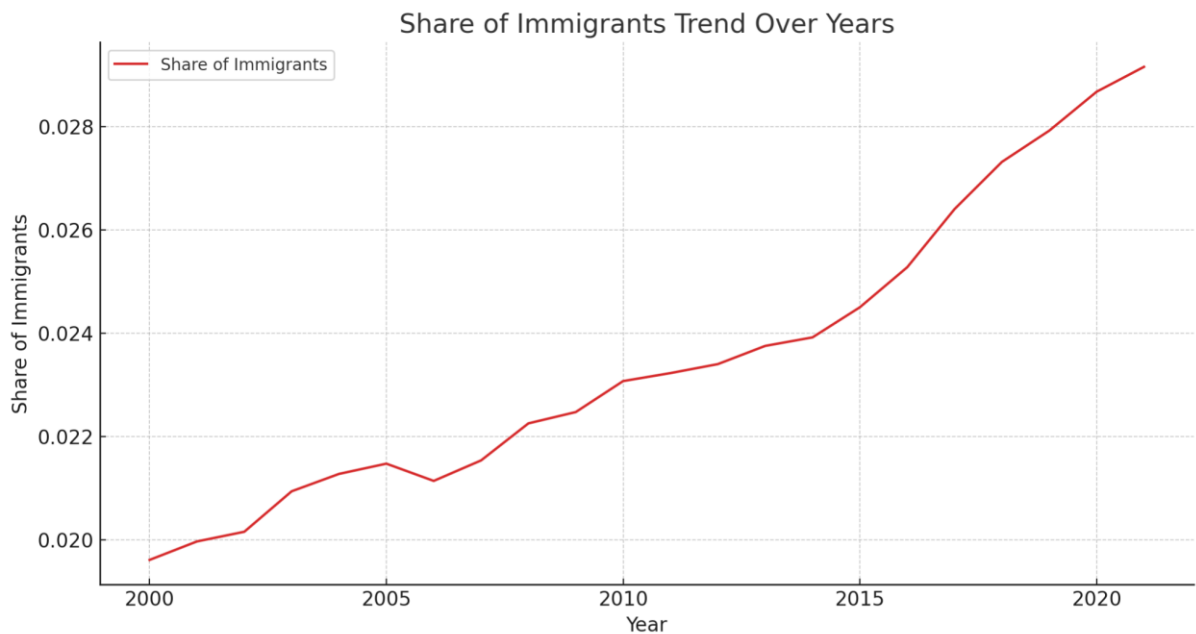
יפעל בשיתוף פעולה עם מוסדות אקדמיים, מגזרים עסקיים ומוסדות ציבוריים על מנת להבטיח שהמדיניות תיושם בצורה יעילה ותספק את הצרכים של הכלכלה המקומית.

מבוא

רקע

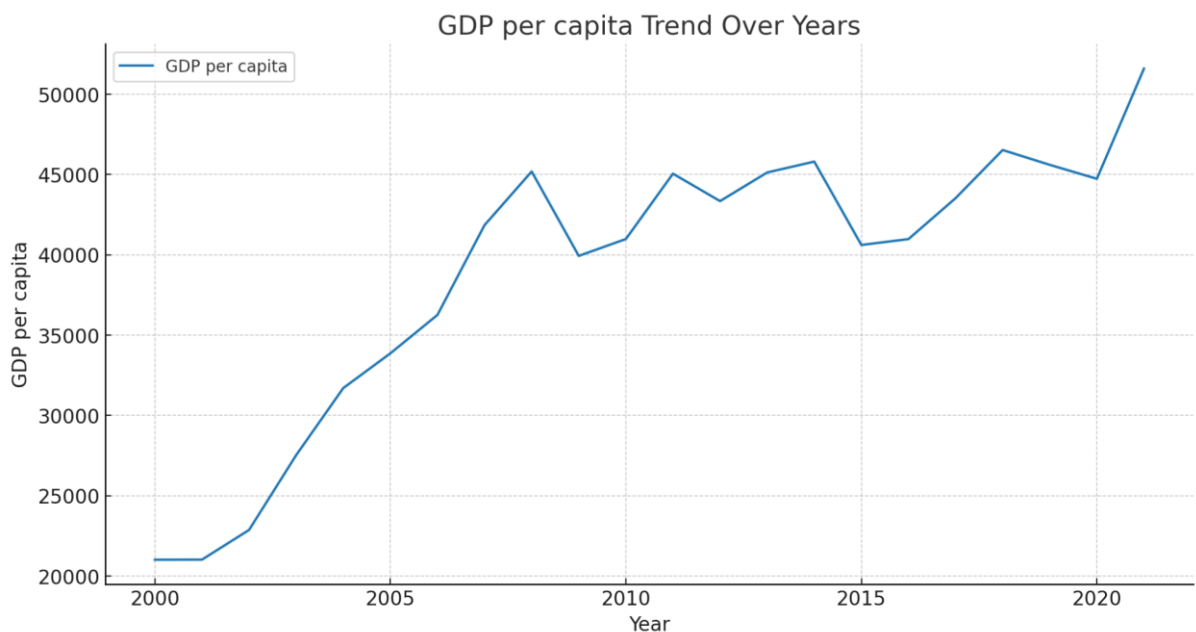
ההגירה היא תופעה רבת-פנים ועתיקת יומין שהשפיעה עמוקות על ההיסטוריה האנושית וממשיכה לעצב את הנוף הכלכלי והחברתי של מדינות בעולם (Hamilton, 2013). מהמאה ה-16 ואילך, תנועות המוניות של אנשים מאירופה ואפריקה להמיספיה המערבית הובילו לשינויים דמוגרפיים וכלכליים משמעותיים במדינות הקולטות (Massey et al., 1993; Eltis, 2000). בעת המודרנית, תנועות אוכלוסייה רחבות היקף, שהונעו על ידי אירועים גיאופוליטיים כמו מלחמת העולם השנייה והתמוטטות ברית המועצות, עיצבו מחדש את הכלכלות המודרניות (Zimmermann, 1996; Axelsson, 2007). מהגרים תורמים לשוק העבודה על ידי מילוי פערים במגזרים שונים, הם ממריצים את הפעילות הכלכלית באמצעות צריכת מוצרים ושירותים, ומביאים רעיונות וידע חדשים המגבירים את החדשנות והפרודוקטיביות (Borjas, 1999; Dustmann & Frattini, 2014; Kerr & Lincoln, 2010). יחד עם זאת, ההגירה מציבה אתגרים חברתיים ותרבותיים, מה שמדגיש את הצורך במדיניות מאוזנת שמקדמת השתלבות כלכלית ולכידות חברתית (Putnam, 2007; Samuelson, 2008; Blau & Mackie, 2016). ההשפעות הכלכליות של ההגירה כוללות שינויים בשכר, תשואות גורמי הייצור וצמיחה כלכלית כוללת, תוך שהן מלוות במתחים חברתיים הדורשים גישה מדינית מתוחכמת ומאוזנת (Castles, 2014).

כיום, ההערכות הן שנכון ל-2020 כ-3.6% מהאוכלוסייה בעולם (281 מיליון) הם מהגרים ומספרים אלו רק צפויים לעלות (UN Migration Report, 2024). ההערכות הן שכ - 10% מאוכלוסיית מדינות ה-OECD הם מהגרים וכ - 2.9% מהאוכלוסייה (כ - 30% מהמהגרים) הם מהגרים ממדינות האסלאם נכון ל-2021 (oecd.stat). בעשורים האחרונים, זרם המהגרים ממדינות מוסלמיות גדל באופן משמעותי, בעיקר עקב אי-יציבות גיאופוליטית ומשברים כלכליים באזורי המוצא שלהם (OECD, 2021).

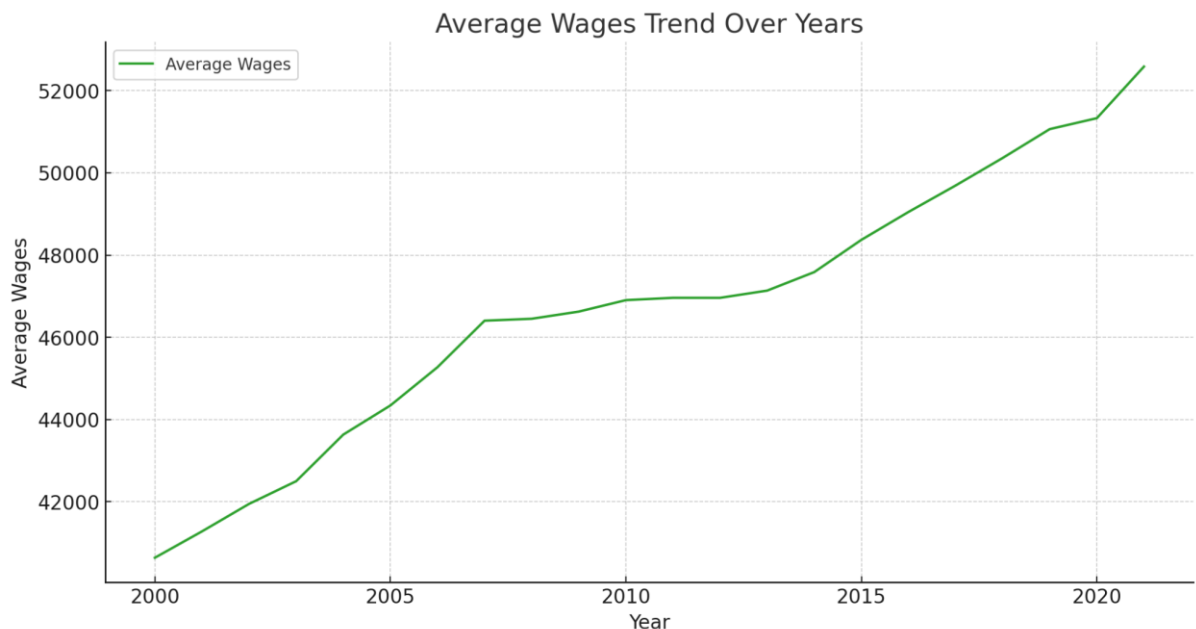

(ממוצע שיעור מהגרים ממדינות האלסטם במדינות המדגם (Oecd.stat)

בעשרים השנים האחרונות, התוצר לנפש והשכר הממוצע במדינות ה-OECD עברו שינויים משמעותיים עקב גורמים כלכליים, פוליטיים וחברתיים מגוונים. נתונים מהבנק העולמי וקרן המטבע הבינלאומית מצביעים על כך שמדינות רבות חוו גידול בתוצר לנפש עקב עלייה בפריקון העבודה והשקעות זרות, לצד שינויים טכנולוגיים מהירים (IMF, World Bank, 2020).

(ממוצע תוצר לנפש של מדינות המדגם מנתוני world bank 2015 PPP\$)

(ממוצע שכר ממוצע של מדינות המדגם \$ Oecd.stat 2021 PPP)

חשיבות השאלה

השאלה של קשר בין שיעור המהגרים ממדינות האסלאם לבין השכר הממוצע והתמ"ג לנפש במדינות ה-OECD היא בעלת חשיבות רבה הן ברמה הכלכלית הן ברמה החברתית. קשר זה מעלה שאלות רבות בנוגע להשפעות הכלכליות של ההגירה, במיוחד במדינות הקולטות כמו גרמניה, צרפת וארצות הברית, שם המהגרים ממלאים תפקיד חשוב בשוק העבודה המקומיים (Dustmann, 2016).

הבנת ההשפעות הכלכליות של ההגירה ממדינות האסלאם היא קריטית למספר סיבות מרכזיות. ראשית, מהגרים יכולים לתרום לשוק העבודה המקומי על ידי מילוי פערים במיומנויות ושיפור הפרודוקטיביות הכללית. מחקרים הראו כי מהגרים יכולים לתרום לצמיחה כלכלית באמצעות עבודה במגזרים שונים, מהתעשייה ועד שירותי הבריאות (Peri, 2012). עם זאת, ישנם גם מחקרים המצביעים על השפעות שליליות על השכר של עובדים מקומיים, כאשר מהגרים משתלבים בעבודות הדורשות מיומנויות נמוכות (Borjas, 2003). ההבנה של דינמיקה זו היא חיונית לפיתוח מדיניות כלכלית מאוזנת שמטרתה למקסם את היתרונות הכלכליים של ההגירה ולהפחית את ההשפעות השליליות האפשריות.

שנית, מהגרים מתמודדים לעיתים קרובות עם אתגרים ייחודיים בהשתלבות בשוק העבודה המקומי, כולל מחסומי שפה והכרה בתעודות זרות (Friedberg, 2000). אתגרים אלו עשויים לגרום לתת-תעסוקה של מהגרים, מה שעשוי להוביל לפגיעה בשכר ובתוצר לנפש.

היות ובעת האחרונה נרשמו גלי הגירה משמעותיים ממדינות האסלאם (כ-30% מכלל המהגרים למדינות ה-OECD מקורם במדינות האסלאם), חשיבות בחינת השפעתם על הכלכלה מהותית. נוסף על כך, אין הרבה מחקרים בנושא ההשפעה הכלכלית של מהגרים ממדינות האסלאם, רוב המחקרים שמתמקדים באוכלוסייה זו בוחנים את ההשפעות החברתיות והאתגרים היחודיים של קבוצה זו. המחקר שלנו בא לבחון את ההשפעות הכלכליות של מהגרים אלו באמצעות שיטות נפוצות בתחום שיושמו במחקרים רבים והובילו לתובנות שונות. התובנות שיתקבלו מהמחקר הזה יכולות לשמש בסיס לפיתוח מדיניות כלכלית וחברתית מושכלת, שתסייע למקסם את היתרונות של ההגירה ממדינות האסלאם ולצמצם את החסרונות האפשריים.

ההקשר המקומי

רעיונות המחקר הנוגעים לשילוב כלכלי של מהגרים ממדינות האסלאם יכולים להיות מיושמים גם על אוכלוסיית העובדים הפלסטינאים בישראל. יישום מדיניות הגירה ותעסוקה מושכלת עבור עובדים אלו עשוי לשפר את השילוב הכלכלי והחברתי, ובכך לתרום ליציבות ולצמיחה כלכלית באזור.

המורכבות הביטחונית והגיאופוליטית של ישראל מחייבת מדיניות מותאמת המתחשבת באתגרים הייחודיים של האזור, ויחד עם זאת מציבה אתגרים נוספים בהשתלבות העובדים הפלסטינאים בשוק העבודה. הצלחה בשילוב זה עשויה לשמש דוגמה חיובית ולהגביר את הלגיטימציה הישראלית בזירה הבינלאומית, הנפגעת עקב פעילות פוליטית ותקשורתית של גורמים מוסלמים במדינות זרות. ייתכן שמדיניות הגירה מאוזנת תוכל להפחית את כניסת המהגרים המוסלמים הקיצוניים למדינות אלה.

סקירה ספרותית

ההשפעה הכלכלית של הגירה מעוררת ויכוחים רבים לגבי השפעתה על שוקי העבודה המקומיים. המחקרים הקיימים מצביעים על השפעות מעורבות, שלעיתים קרובות מושפעות מרמות המיומנות של המהגרים ומהקונטקסט הכלכלי של המדינה המארחת (Borjas, 2003). בהקשרי שכר ותעסוקה, מחקרים מדגישים את ההשפעה הדינמית של ההגירה על שוקי העבודה (Card, 2001). לדוגמה, מחקרים על הגירת מהגרים בעלי מיומנות גבוהה מברית המועצות לשעבר לישראל מצאו שההגירה הראשונית הפחיתה שכר, אך השפעות אלו פחתו עם הזמן (Friedberg, 2001). מחקר נוסף מצא שגם עבור מהגרים חסרי מיומנויות עם הזמן, כאשר רוכשים מיומנויות מקומיות, השפעתם על שוק העבודה עשויה להפוך לנייטרלית או אף חיובית (Peri, 2012). (Borjas, 1994) כתב שהערכה הוגנת של הספרות מצביעה על כך שאנו עדיין לא מבינים במלואו כיצד מהגרים משפיעים על הזדמנויות התעסוקה של תושבים מקומיים בשוקי עבודה מקומיים, וגם לא מבינים את התהליכים הדינמיים שדרכם תושבים מקומיים מגיבים לזעזועי היצע אלה ומאזנים מחדש את

שוק העבודה. בנוסף, (1999 Borjas) הציע שהשינוי בסימן ההשפעה המוערכת של ההגירה במחקרו על השכר של התושבים המקומיים עשוי להיות תוצאה של שינויים ארוכי טווח במבנה השכר שאינם מובנים במלואם ואינם נלקחים בחשבון ברגרסיות.

פרידברג והאנט (1995 Friedberg and Hunt) מסכמים שלמרות האמונה הרווחת שמהגרים משפיעים לרעה בצורה משמעותית על השכר והזדמנויות התעסוקה של האוכלוסייה המקומית, הספרות בנושא זה לא מספקת תמיכה רבה למסקנה זו. לאחרונה, לאחר מחקרים רבים נוספים, ג'ורג' בורגס (2003 Borjas) מציין כי ההשפעה הנמדדת של ההגירה על השכר של העובדים המקומיים משתנה בצורה רחבה ממחקר למחקר (ולפעמים אפילו בתוך אותו מחקר), אך נראה שהיא מתרכזת סביב האפס.

החלוקה התעסוקתית של מהגרים נוטה לעיתים קרובות לכיוון עבודות פחות מיומנות עם הגעתם, על אף הרקע החינוכי המגוון (Cohen-Goldner & Paserman, 2011). אי-התאמה זו יכולה לגרום ל"הורדת מקצוע", כאשר מהגרים משכילים עובדים בעבודות פחות מיומנות, מה שמשפיע על הדינמיקה הכללית של שוק העבודה ומבנה השכר במדינות (Ottaviano & Peri, 2006).

ההשפעה הפיסקלית של ההגירה על המדינות הקולטות היא מרובת פנים, וכוללת גם תרומות לקופות הציבוריות באמצעות מיסים וגם את העלויות הקשורות למתן שירותים ציבוריים. מהגרים תורמים לקופות הציבוריות באמצעות מיסים, אך הם גם עושים שימוש בשירותים ציבוריים כמו בריאות, חינוך ורווחה חברתית (Dustmann & Frattini, 2014). האיזון בין תרומות אלו לעלויות הוא קריטי בקביעת ההשפעה הפיסקלית נטו. מחקרים מראים כי בעוד שהעלויות הראשוניות יכולות להיות גבוהות, במיוחד עבור פליטים, עם הזמן, כאשר המהגרים משתלבים בשוק העבודה והכנסותיהם עולות, תרומותיהם הפיסקליות גוברות, ועשויות לעלות על העלויות הראשוניות (Blau & Mackie, 2016). קיימת תפיסה רווחת לפיה המהגרים, כולל אלו ממדינות מוסלמיות, מסתמכים במידה רבה על מערכות רווחה. עם זאת, מחקרים מראים לעיתים קרובות כי שיעורי השימוש בשירותי הרווחה בקרב מהגרים דומים לאלו של מקומיים בעלי הכנסה נמוכה כאשר מתחשבים בגורמים כמו גיל, השכלה וגודל המשפחה (Borjas, 1999).

השתלבות מהגרים מציבה אתגרים והזדמנויות משמעותיים למדינות המארחות. מהגרים רבים מתמודדים עם אתגרים בלמידת השפה המקומית וקבלת הכרה בתעודותיהם הזרות, מה שיכול לעכב את כניסתם לשוק העבודה או לגרום לתת-תעסוקה (Chiswick & Miller, 2009). הבדלים תרבותיים יכולים גם הם להשפיע על ההשתלבות. לדוגמה, שמירה על פרקטיקות דתיות מסוימות עשויה להשפיע על דפוסי העבודה והאינטראקציות החברתיות, מה שיכול להשפיע על תוצאות כלכליות (Putnam, 2007). עם זאת, תוכניות השתלבות מוצלחות שמתייחסות להבדלים תרבותיים אלו יכולות לשפר באופן משמעותי את התרומות הכלכליות של מהגרים (Hollifield et al, 2014).

ההשלכות החברתיות-כלכליות הרחבות יותר של ההגירה אל מדינות ה-OECD כוללות הן היבטים חיוביים הן שליליים, המשפיעים על תפיסות הציבור ותשובות מדיניות (Blau & Mackie, 2016). מחד גיסא, מהגרים תורמים לצמיחה כלכלית ולחדשנות (Kerr & Lincoln, 2010). נקודות המבט והכישורים המגוונים שלהם יכולים לעודד פעילות יזמית ולמלא חוסרים קריטיים במיומנויות במגזרים שונים (Borjas, 1999). למרות כל אלו, תפיסת הציבור לגבי הגירה מושפעת לעיתים קרובות מגורמים חברתיים-כלכליים ומייצוג תקשורתי. סטריאוטיפים שליליים ופחד מהתמוססות תרבותית יכולים להוביל למתחים חברתיים ולהשפיע על מדיניות הגירה (Castles & Miller, 2009). יחד עם זאת, נרטיבים חיוביים ועדויות להצלחת השתלבות יכולים לשפר את הלכידות החברתית ולתמוך במדיניות מכלילה (Putnam, 2007).

ניתוח מדינות OECD ספציפיות מספק תובנות עמוקות יותר על ההשפעה הכלכלית של ההגירה האיסלאמית. גרמניה, כאחת המקבלות הגדולות של מהגרים מוסלמים באירופה, חוותה תרומות כלכליות משמעותיות מצד מהגרים, במיוחד במגזר התעשייתי והשירותים (Zimmermann, 1996). לצד אתגרי השתלבות ממושכים, במיוחד בתחום החינוך והתעסוקה (Dustmann & Frattini, 2014). קשריה ההיסטוריים של צרפת עם צפון אפריקה הובילו להגירה מוסלמית משמעותית. ההשפעה הכלכלית הייתה מעורבת, וכללה הצלחה בהשתלבות בחלק מהמגזרים אך אתגרים מתמשכים באחרים, שהוחמרו על ידי מתחים חברתיים ותרבותיים (Bade, 2003). למרות שלא מדובר ביעד עיקרי להגירה מוסלמית, ארצות הברית ראתה תרומות משמעותיות מצד קבוצה זו במגזרים שונים, כולל טכנולוגיה ובריאות (Peri, 2012). ההשפעה הכלכלית הייתה בדרך כלל חיובית, אם כי מדיניות ההשתלבות משתנה מאוד בין המדינות (Kerr & Lincoln, 2010).

מתוך סקירת הספרות עולה כי השפעת ההגירה המדינה הקולטת היא מורכבת ורב-ממדית, וכוללת אתגרים קצרי טווח והזדמנויות ארוכות טווח. למרות שקיימות עלויות ראשוניות ומכשולים בהשתלבות, הפוטנציאל לתרומות חיוביות לצמיחה כלכלית, חדשנות ומגוון תרבותי הוא משמעותי. מדיניות השתלבות אפקטיבית שמתייחסת למכשולי שפה, השכלה והבדלים תרבותיים היא קריטית במקסום היתרונות הכלכליים של ההגירה. מחקר עתידי צריך להמשיך ולחקור את הדינמיקה הזו, ולספק תובנות מעמיקות שיכולות להנחות מדיניות הגירה מאוזנת ומכלילה.

ניתן גם לנסות להסביר, באמצעות מודלים כלכליים את השפעות ההגירה על הצמיחה הכלכלית, כאשר הדגש הוא על אופן שבו הגירה משפיעה על התקדמות טכנולוגית וחדשנות. חלק זה של הסקירה משתמשת במודלים כלכליים כדי להבין את ההשפעות האפשריות של הגירה ממדינות האסלאם למדינות ה-OECD, ומציגה את ההשפעות הכלליות של ההגירה בהקשר של תהליכי צמיחה כלכלית וחדשנות.

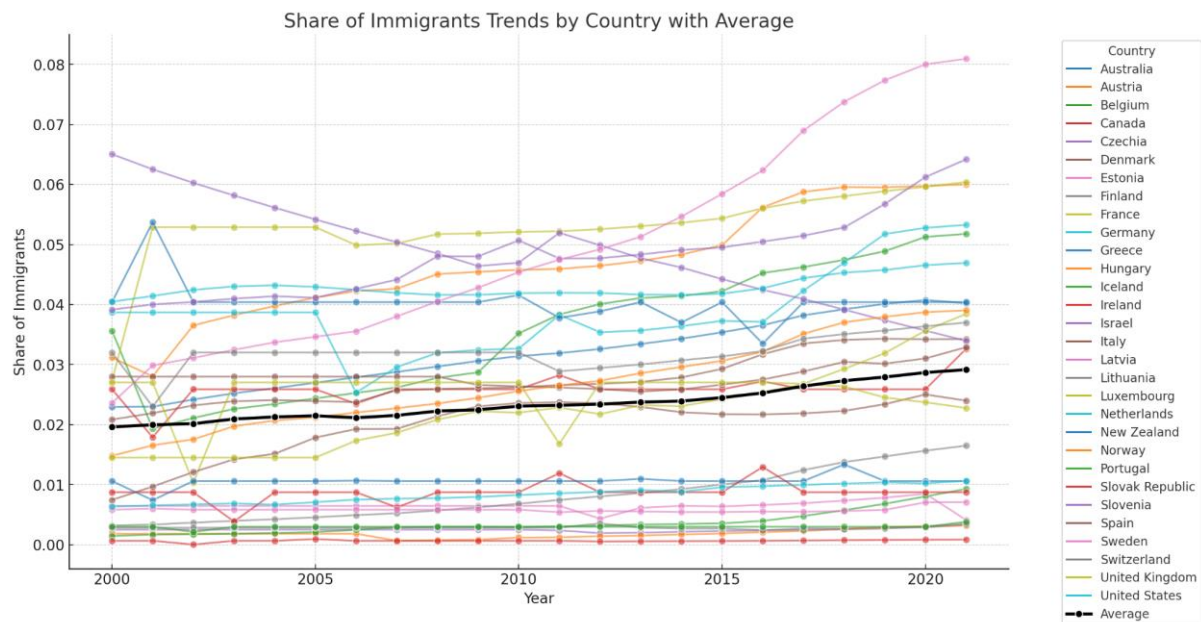
המודל שפיתח רוברט סולו בשנות ה-50 מצביע על כך שצבירת גורמים יצרניים כמו הון ועבודה אינה מספיקה ליצירת צמיחה כלכלית מתמשכת. לפי סולו, שיפורים בהכנסה לנפש יכולים להתרחש רק אם ישנם שיפורים מתמשכים בטכנולוגיה. כלומר, רק שיפור בטכנולוגיה יכול להוביל לצמיחה כלכלית בת-קיימא (Solow, 1956). במקרה של הגירה, מהגרים יכולים להביא איתם מיומנויות חדשות ורעיונות טכנולוגיים חדשים, מה שמגביר את היכולת לחדש ולשפר את הטכנולוגיה המקומית.

בנוסף, ג'וזף שומפטר הציג את הרעיון של "הרס יצירתי", שבו חדשנות ויזמות מובילות לצמיחה כלכלית דרך תהליך של החלפת טכנולוגיות ושיטות ייצור ישנות בחדשות. מהגרים ממדינות האיסלאם יכולים לשחק תפקיד חשוב בתהליך זה על ידי הבאת כישורים וידע חדשים, והפחתת יכולתן של קבוצות אינטרסים להאט את תהליך החדשנות (Schumpeter, 1934). מודלים של התקדמות טכנולוגית מציעים כי ההגירה יכולה להוביל לשיפור טכנולוגי על ידי העברת ידע ורעיונות בין מדינות. מהגרים עשויים להוות מקור לידע חדש ולהביא איתם טכנולוגיות מתקדמות ממדינות מוצאם, וכן לשמש כיוזמים וחדשנים בעצמם, מה שמגביר את התחרות והחדשנות בשוק המקומי (Peri, 2007).

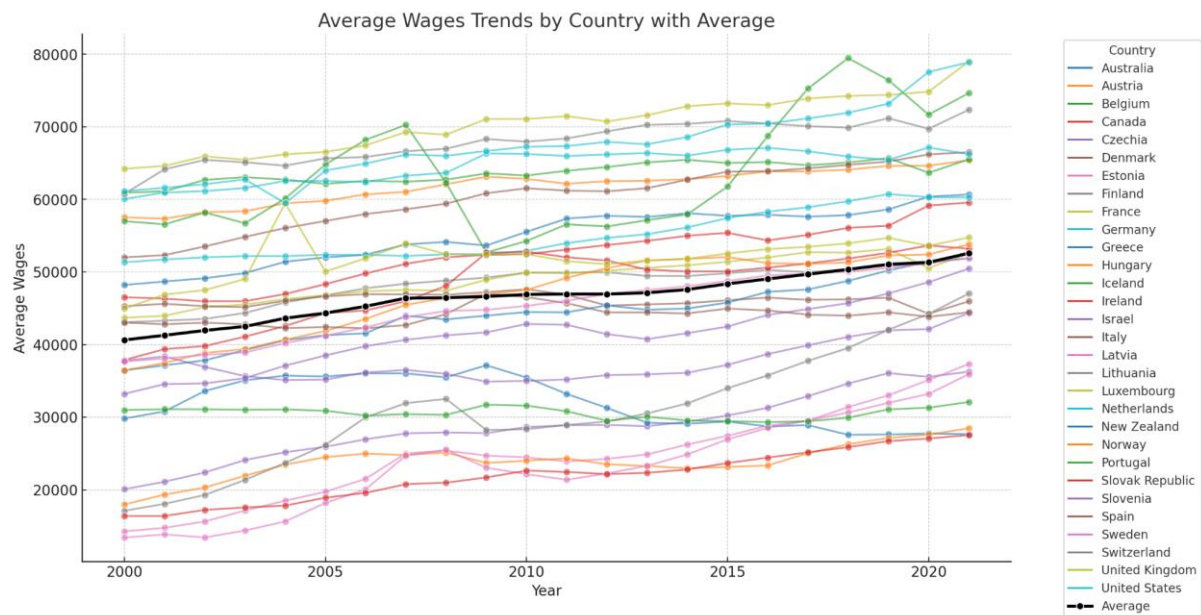
השפעות ההגירה אינן מוגבלות רק למדינות היעד אלא משפיעות גם על מדינות המקור של המהגרים. מהגרים יכולים לשלוח כספים חזרה למדינות מוצאם, מה שמאפשר רמות השקעה גבוהות יותר ממה שהיה קורה ללא הגירה. לצד זאת, ישנו חשש במדינות המוצא מ"בריחת מוחות" שבה ההגירה של עובדים מוכשרים ומיומנים עלולה לפגוע בצמיחתן הכלכלית. עם זאת, מחקרים מצביעים על כך שקשרים שמתקיימים בין המהגרים למדינות מוצאם יכולים ליצור ערוצים להעברת ידע, וכן שמהגרים יכולים לחזור למדינותיהם עם כישורים וידע חדשים, דבר שמגביר את הצמיחה הכלכלית (Agrawal, Cockburn, & McHale, 2003).

מחקר זה שואף להרחיב את ההבנה של השפעות אלו, תוך בחינת המודלים הכלכליים השונים והשפעתם על הקשר בין הגירה ממדינות האיסלאם לצמיחה כלכלית במדינות ה-OECD. הבנת ההשפעות המורכבות והדינמיות של ההגירה תאפשר לגבש מדיניות מאוזנת שמקדמת את היתרונות הכלכליים של ההגירה תוך כדי צמצום החסרונות האפשריים.

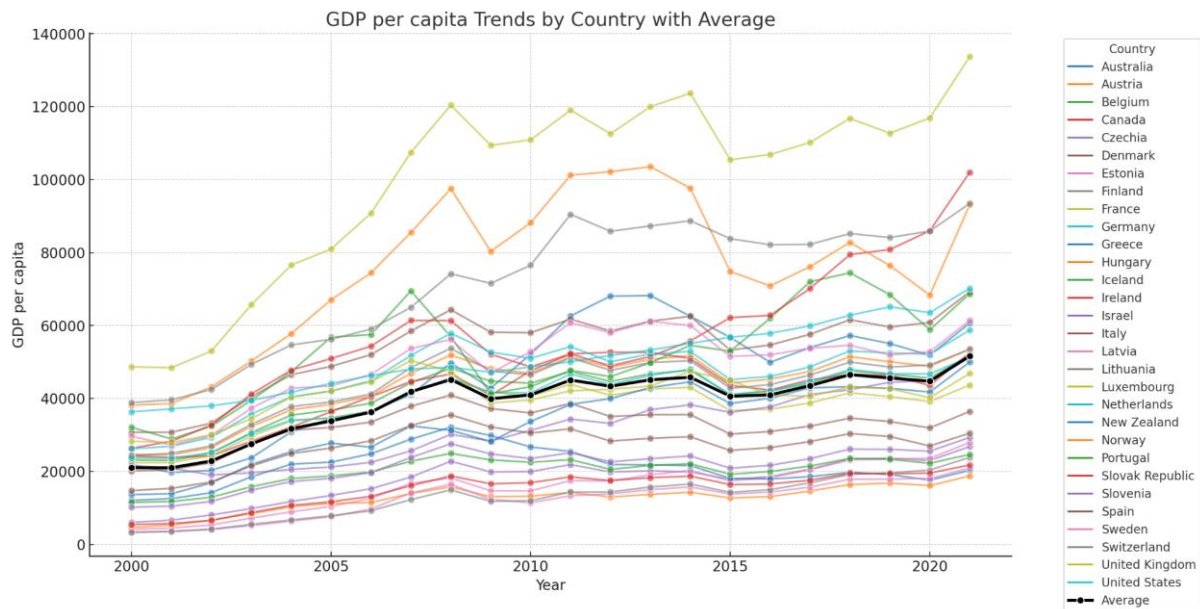
תיאור הנתונים ושיטת המחקר

(שיעור מהגרים ממדינות האסלם oecd.stat)

(שכר ממוצע \$ 2021 PPP oecd.stat)

(תוצר לנפש \$ world bank 2015 PPP)

לצורך ניתוח אמפירי של שאלת המחקר אספנו נתוני שיעור מהגרים מ - 50 מדינות האסלאם¹ ל - 30 מדינות² (OECD (OECD.Stat), שכר ממוצע (constant prices 2022 USD ppp, OECD.Stat) ותוצר לנפש (data.worldbank, constant prices 2021 USD ppp).

המדגם שלנו כולל נתונים שנתיים מ-2001-2021, סה"כ 630 תצפיות. היו מעט תצפיות חסרות עבור שיעור מהגרים ממדינות האסלאם אותם השלמנו בשיטה לינארית.

שיטות המחקר שלנו מבוססות בעיקר על המלצות מתוך The Economics of Immigration (Bodvarsson&Berg 2013). בספר זה נעשתה סקירה מעמיקה של שיטות מחקר בספרות הקיימת בנושא השפעות כלכליות של מהגרים על המדינה הקולטת.

שיטות הקורלציה המרחבית (Spatial Correlation Method) הן השיטות הנפוצות ביותר לחקר ההשפעות של הגירה על שוק העבודה במדינות היעד. שיטה זו מנצלת את העובדה כי מהגרים נוטים להתרכז בשווקי עבודה מקומיים מסוימים, ומאפשרת להעריך את ההשפעות הכלכליות של הגירה על ידי השוואת אזורים

¹ מדינות האסלאם: (אפגניסטן, אלבניה, אלג'יריה, אזרבייג'ן, בחרין, בנגלדש, בוסניה והרצגובינה, ברוניי, בורקינה פאסו, צ'אד, קומורו, גיבוטי, מצרים, גמביה, גינאה, גינאה-ביסאו, אינדונזיה, איראן, עיראק, ירדן, קזחסטן, קוסובו, כווית, קירגיזסטן, לבנון, לוב, מלזיה, מאלדיביים, מאלי, מאוריטניה, מרוקו, ניז'ר, ניגריה, עומאן, פקיסטן, פלסטין, קטאר, ערב הסעודית, סנגל, סיריה, לאון, סומליה, סודאן, סוריה, טג'יקיסטן, תוניסיה, טורקיה, טורקמניסטן, איחוד האמירויות הערביות, אוזבקיסטן, תימן).

² מדינות המדגם: (אוסטרליה, אוסטרליה, בלגיה, קנדה, שווייץ, צ'כיה, גרמניה, דנמרק, ספרד, אסטוניה, פינלנד, צרפת, בריטניה, יוון, הונגריה, אירלנד, איסלנד, ישראל, איטליה, ליטא, לוקסמבורג, לטביה, הולנד, נורווגיה, ניו זילנד, פורטוגל, סלובקיה, סלובניה, שוודיה, ארצות הברית).

עם רמות שונות של ריכוזי מהגרים (Bodvarsson&Berg 2013). ניתן למצא שימוש בשיטה זו במחקרים מובילים בתחום כגון: (Altonji and Card 1991), (Friedberg 2001), (Goldin 1994) ו (Borjas, Freeman 1997 and Katz). שתי בעיות בשיטה זו הן בעיות של מתאם סדרתי ובחירה סימולטנית אשר מטות את העומדים והופכות את המודלים ללא רלוונטיים. שיטה נפוצה לתיקון ההטיה היא שימוש במבחן First Differences שפותר את בעיית המתאם הסדרתי ע"י השוואה בהפרשים בין כל 2 תקופות עוקבות. שיטה נוספת, היא לעשות שימוש בהבדלים הבין מקומיים בשיעור המהגרים תוך שימוש בשתי תקופות זמן (Dif in Dif). כדי לפתור את בעיית האנדוגניות בשיטה הראשונה ניתן להשתמש במשתנה עזר. הספרות האקדמית מצביעה על שיעור מהגרים בתקופות קודמות כמשתנה עזר מובהק. (Bodvarsson&Berg 2013). כדי לפתור את בעיית המתאם הסדרתי בשיטה השנייה ניתן להעזר במשתנה מוסבר בפיגור. הרצנו כמה מודלים פשוטים לתאר את המשתנים המוסברים שלנו. התוצאות היו דומות למה שתואר במחקרים (מובהקות נמוכה, מתאם סדרתי גבוהה ובעיות בחירה סימולטנית). לבסוף, החלטנו להשתמש בשתי השיטות הנ"ל לענות על שאלת המחקר שלנו.

Difference in Difference

משתנה תלוי: $\log_GDP_per_capita / \log_Average_Wages$: הלוג של התמ"ג לנפש/שכר ממוצע. משתנים מסבירים Treatment : משתנה דמי (dummy variable) המציין אם המדינה משתייכת לקבוצת הטיפול (מדינות עם ריכוז גבוה מהממוצע של מהגרים ממדינות האסלאם בעשור הראשון של המדגם)³. Post_Treatment : משתנה דמי המציין את התקופה. תקופת הטיפול היא העשור השני של המדגם שלנו 2011-2021. משתנה זה נועד לחלק את המדגם שלנו לשתי תקופות לצורך השוואתם. Interaction : משתנה אינטראקציה בין Treatment ו-Post_Treatment. משתנה זה למעשה בוחן את ההשפעה של שיעור מהגרים גבוהה בתקופה הראשונה על התקופה השנייה. $\log_Lagged_GDP_per_capita / \log_Lagged_Average_Wages$: הלוג של התמ"ג לנפש/שכר ממוצע בשנה הקודמת. משתנה זה נועד לשלוט על השפעות קודמות על הערכים הנוכחיים והמתאם הסדרתי.

(אוסטרליה, אוסטרליה, בלגיה, קנדה, דנמרק, צרפת, גרמניה, יוון, ישראל, איטליה, Treatment:³ לוקסמבורג, הולנד, נורווגיה, סלובניה, ספרד, שוודיה, שווייץ, בריטניה)

Fixed effects for year λ_i : אפקטים קבועים לפי שנה. משתנים אלה מבטאים את ההשפעות הייחודיות של כל שנה על התמ"ג לנפש ושכר ממוצע, כדי לשלוט על השפעת הזמן. (משתני דמי עבור שנת התצפית)

Fixed effects for country α_i : משתנים אלה מבטאים את ההשפעות הייחודיות של כל מדינה על התמ"ג לנפש, כדי לשלוט על ההשפעה הייחודיים של כל מדינה. (משתני דמי עבור מדינת התצפית)

החלוקה לקבוצת מדינות עם שיעור מהגרים גבוה בתקופה הראשונה והחלוקה לשני פרקי זמן מאפשרת לנו לבחון האם לשיעורי מהגרים גבוהים בתקופה הראשונה יש השפעה על שכר ממוצע ותמ"ג לנפש בתקופה השנייה דרך המקדם של משתנה האינטראקציה. משתני הבקרה נועדו למגר את ההטיות של בחירה אנדוגנית ומתאם סדרתי. כדי למנוע מולטיקולינאריות מלאה הושמט מהמודל המשתנה דמי של אוסטרליה ושנת 2001.

תוצאות הרגרסיות Difference in Difference

$$\log_GDP_per_capita_{it} = \beta_0 + \beta_1 \cdot Treatment_{it} + \beta_2 \cdot Post_Treatment_{it} + \beta_3 \cdot (Treatment_{it} \times Post_Treatment_{it}) + \beta_4 \cdot \log_Lagged_GDP_per_capita_{it} + \alpha_i + \lambda_t + \epsilon_{it}$$

OLS Regression Results

=====							
Dep. Variable:				log_GDP_per_capita			
Model:				R-squared: 0.994			
Method:				OLS Adj. R-squared: 0.994			
Least Squares				F-statistic: 2047.			
Date:				Sat, 29 Jun 2024 Prob (F-statistic): 0.00			
Time:				11: 54: 50 Log-Likelihood: 1031.9			
No. Observations:				630 AIC: -1960.			
Df Residuals:				578 BIC: -1729.			
Df Model:				51			
Covariance Type:				nonrobust			
=====							
=====							
	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]	

Intercept			1.1092	0.132	8.391	0.000	0.850 1.369
Treatment			0.1128	0.024	4.651	0.000	0.065 0.160
Post_Treatment			0.1767	0.019	9.464	0.000	0.140 0.213
Interaction		-0.0256	0.008	-3.037	0.002		-0.042 -0.009
log_Lagged_GDP_per_capita				0.8813	0.015		59.052 0.000 0.852
				0.911			
				Durbin-Watson:		1.413	

המודל יצא מובהק סטטיסטי (Prob F-statistic : 0.00) וחלק מוסבר מאוד גדול (0.994) ע"פ מבחן Durbin-Watson אין בעיית מתאם סדרתי מהותי. מבחן VIF מעיד על מולטיקולינאריות גדולה במשתנה דמי עבור התקופה השנייה במודל (post treatment), אך זה הגיוני בגלל משתני הזמן אשר מתואמים איתו ואין זה משנה את המסקנות שניתן להסיק לגבי משתנה האינטראקציה. המקדם של משתנה האינטראקציה שלילי ומובהק, משמע יש ראיות לכך שלשיעור מהגרים גבוה ממדינות האסלאם בתקופה הראשונה יש השפעה שלילית על התוצר לנפש בתקופה השנייה. לאור המתאם הגבוה בין שכר ממוצע ותוצר לנפש ציפינו לתוצאות דומות גם במודל בו שכר ממוצע הוא המשתנה המוסבר ואכן זה היה המקרה.

$$\log_Average_Wages_{it} = \beta_0 + \beta_1 \cdot Treatment_{it} + \beta_2 \cdot Post_Treatment_{it} + \beta_3 \cdot (Treatment_{it} \times Post_Treatment_{it}) + \beta_4 \cdot \log_Lagged_Average_Wages_{it} + \alpha_i + \lambda_t + \epsilon_{it}$$

OLS Regression Results

=====

Dep. Variable:	log_Average_Wages	R-squared:	0.995
Model:	OLS	Adj. R-squared:	0.994
Method:	Least Squares	F-statistic:	2143.
Date:	Sat, 29 Jun 2024	Prob (F-statistic):	0.00
Time:	11: 59: 59	Log-Likelihood:	1391.6
No. Observations:	630	AIC:	-2679.
Df Residuals:	578	BIC:	-2448.
	Df Model:	51	
	Covariance Type:	nonrobust	

=====

=====

	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Intercept	0.8106	0.139	5.819	0.000	0.537	1.084	
Treatment	0.0350	0.016	2.243	0.025	0.004	0.066	
Post_Treatment	-0.0014	0.008	-0.170	0.865	-0.018	0.015	
Interaction	-0.0083	0.005	-1.742	0.082	-0.018	0.001	
log_Lagged_Average_Wages	0.9230		0.014	65.449	0.000	0.895	0.951

גם פה ניתן לומר שקיים קשר שלילי בין שיעור המהגרים בתקופה הראשונה לשכר בתקופה השנייה. תוצאות אלה עולות בקנה אחד עם תוצאות של מבחנים דומים שנעשו, בפרט מחקר של Kruger&Angst (1999) שמתבסס על מחקר של Card (1990). במחקרו של Card (1990), נעשה שימוש במתודולוגיה פשוטה של הפרש-הפרשים (difference-in-differences) כדי לבדוק אם גל ההגירה של מריאל השפיע על הזדמנויות העבודה בכוח העבודה הקיים של מיאמי. גל ההגירה של מריאל התרחש ב-1980, כאשר כ-125,000 קובנים היגרו למיאמי תוך זמן קצר

בעקבות פתיחת נמל מריאל על ידי ממשלת קובה. המחקר מצא שבשנת 1979, לפני גל ההגירה, שיעור האבטלה בקרב השחורים במיאמי היה 8.3%. שיעור זה עלה ל-9.6% בשנת 1981, לאחר גל ההגירה. עם זאת, בערים אחרות בקבוצת הבקרה, שיעור האבטלה עלה מהר יותר (מ-10.3% ל-12.6%) בתקופה זו, ככל שהכלכלה הכללית נכנסה למיתון. לפיכך, אם בכלל, נראה כי גל ההגירה של מריאל דווקא מיתן את העלייה בשיעור האבטלה בקרב השחורים במיאמי.

למרות האופי של מחקר מריאל, המחקר מציג גישה של מתאם מרחבי, ומסקנותיו מבוססות על השוואת השינויים בתוצאות הכלכליות והגירת עובדים באזור מטרופוליני קטן. עם זאת, קשה לטעון שהמחקר מזהה את עקומת הביקוש לעבודה האלסטית בצורה מושלמת לטווח הארוך, שתיאוריה כלכלית מנבאת שאמורה להתקיים לאחר שהשוק מתאזן במלואו לזעזוע היצע העובדים.

מחקרים מאוחרים יותר, כמו זה של Angrist ו-Krueger (1999), עוררו ספקות לגבי המסקנות שניתן להסיק מנתוני מריאל. הם שחזרו את המתודולוגיה של Card על ידי השוואת תנאי שוק העבודה במיאמי לפני ואחרי "גל ההגירה של מריאל שלא קרה". הם מצאו כי שיעור האבטלה בקרב השחורים במיאמי עלה מ-10.1% ל-13.7% בין 1993 ל-1995, בעוד שבקבוצת הבקרה שיעור האבטלה ירד מ-11.5% ל-8.8%. תוצאה זו מצביעה על כך שגל ההגירה ה"פנטום" השפיע לרעה על ההזדמנויות הכלכליות של העובדים השחורים, מה שמעורר חששות לגבי הפירוש של ממצאי מחקר מריאל המקורי.

בדומה למחקרם של Angrist ו-Krueger, גם במחקר שלנו נבדקה ההשפעה של "גל הגירה שלא קיים" על משתנים כלכליים. המודל מצא קשר שלילי ומובהק בין "גל ההגירה" לתמ"ג לנפש ולשכר הממוצע. תוצאות אלו עולות בקנה אחד עם אלו של Angrist ו-Krueger, המראות כי יש להתייחס בזהירות למסקנות לגבי השפעות ההגירה, במיוחד כאשר מדובר בניתוחים קצרי טווח.

First Difference

משתנה תלוי: $\Delta \log_GDP_per_capita / \Delta \log_Average_Wage$: השינוי בלוג של התמ"ג לנפש / השינוי בלוג של השכר הממוצע. משתנים אלה מייצגים את המדדים הכלכליים העיקריים שנבחנו ומאפשרים לבחון את השינוי בהם לאורך הזמן.

משתנה מסביר: $\Delta \log_lagged_share_of_immigrants$: השינוי בלוג של השיעור המהגרים שנה לפני. משתנה זה בודק את ההשפעה של השינוי בשיעור המהגרים מהשנה הקודמת על השינוי בתמ"ג לנפש / השינוי בשכר הממוצע.

תוצאות הרגרסיות FD

$$\Delta \log(GDP_{it}) = \beta_0 + \beta_1 \Delta \log(\text{Lagged Share of Immigrants}_{it}) + \epsilon_{it}$$

OLS Regression Results

=====							
Dep. Variable:	diff_log_GDP_per_capita		R-squared:	0.002			
Model:	OLS		Adj. R-squared:	0.001			
Method:	Least Squares		F-statistic:	1.516			
Date:	Sat, 29 Jun 2024		Prob (F-statistic):	0.219			
Time:	17:04:44		Log-Likelihood:	-117.48			
No. Observations:	628		AIC:	239.0			
Df Residuals:	626		BIC:	247.8			
	Df Model:		1				
	Covariance Type:		nonrobust				
=====							
=====							
	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]	

const	0.0019	0.012	0.166	0.869	-0.021	0.025	
diff_lagged_log_Share_of_Immigrants			-0.0350	0.028	-1.231	0.219	-0.091
			0.021				

$$\Delta \log(\text{Average Wages}_{it}) = \beta_0 + \beta_1 \Delta \log(\text{Lagged Share of Immigrants}_{it}) + \epsilon_{it}$$

OLS Regression Results

=====							
Dep. Variable:	diff_log_Average_Wages		R-squared:	0.001			
Model:	OLS		Adj. R-squared:	-0.001			
Method:	Least Squares		F-statistic:	0.5889			
Date:	Sat, 29 Jun 2024		Prob (F-statistic):	0.443			
Time:	17:10:13		Log-Likelihood:	422.04			
No. Observations:	628		AIC:	-840.1			
Df Residuals:	626		BIC:	-831.2			
	Df Model:		1				
	Covariance Type:		nonrobust				
=====							
=====							
	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]	

const		0.0007	0.005	0.150	0.881	-0.009	0.010
diff_lagged_log_Share_of_Immigrants				-0.0092	0.012	-0.767	0.443
				0.014			-0.033
=====							
=====							
Omnibus:	804.756		Durbin-Watson:	1.988			

התוצאות מראות כי המודלים של ה- First Difference אינם מובהקים סטטיסטית, כלומר אין ראיות חזקות לכך שהשינויים בשיעור המהגרים משפיעים בצורה משמעותית על השינויים בתמ"ג לנפש או בשכר הממוצע. ה-R-squared הנמוך מצביע על כך שהמשתנים המסבירים במודל לא מצליחים להסביר את השונות במשתנה התלוי. בנוסף, המקדם של משתנה האינטראקציה אינו מובהק, מה שמצביע על כך שאין השפעה משולבת משמעותית של משתנה זה על המשתנה התלוי.

גם כאן, בעקבות קריאת הספרות הקיימת התוצאות לא מפתיעות אותנו. כפי שניתן לראות בחלק גדול מהמחקרים שהשתמשו בשיטת First Difference כגון: (1994 Goldin) שבדק השפעות של הגירה בארה"ב לפי ערים ובסקטורים שונים של תעסוקה בתקופות שונות ומצא שלרוב האינדיקציות הן שליליות אך לא תמיד מובהקות.

מסקנות

התוצאות במודלים השונים מצביעות על קשר שלילי בין הגירה ממדינות האסלאם לשכר הממוצע ותוצר לנפש. עם זאת, התוצאות במודלי ה- First Difference אינן מובהקות וקשה להבין במלואן את ההשפעות של הגירה על הכלכלה המקומית. מתוצאות מודל ה- DID עולה כי הקשר השלילי הארוך טווח מובהק. קיימים בתחום מחקרים רבים שמצביעים על כך שבטווח הקצר, גלי הגירה גדולים עשויים להוביל להשפעות שליליות על הכלכלה המקומית, כמו עלייה באבטלה, ירידה בשכר והגדלת הלחץ על שירותים ציבוריים. מהגרים חדשים מתחרים על מקומות עבודה עם העובדים המקומיים, במיוחד בתעשיות בעלי שכר נמוך, מה שעלול להוביל לירידה בשכר ולהגדלת שיעורי האבטלה. בטווח הארוך, למרות היתרונות הפוטנציאליים של שילוב מהגרים בשוק העבודה, קיימות גם תופעות שליליות אפשריות, כמו קשיים בהשגת הכשרה מתאימה והכרה בהשכלה, חסמים תרבותיים ושפתיים, מה שעלול להגביר את הלחץ על שירותי הרווחה ולהוביל לאי-שוויון חברתי וכלכלי. מנגד, מחקרים רבים מעידים על תוצאות הפוכות ולא מובהקות. לסיכום, מחקר זה מראה קשר שלילי בין הגירה ממדינות האסלאם לשכר ממוצע ותוצר לנפש במדינות הנבחרות. יחד עם זאת, מסקירת הספרות הקיימת בתחום מודגשת המורכבות בניתוח ההשפעות הכלכליות של מהגרים על המדינה הקולטת. תוצאות אלו מדגישות את הצורך בזהירות במסקנות לגבי השפעות ההגירה ומחזקות את הצורך לחקור עוד את הנושא כדי להבין טוב יותר את ההשפעות השונות והדינמיות של הגירה על הכלכלה המקומית.

המלצה למדיניות הגירה מאוזנת

בהתבסס על המסקנות מהמחקר, אנו ממליצים על מספר צעדים לקידום מדיניות כלכלית מאוזנת שתאפשר את קליטת המהגרים תוך מזעור ההשפעות השליליות בטווח הקצר ומקסום היתרונות הכלכליים בטווח הארוך. מדיניות הגירה מאוזנת היא הכרחית לשמירה על יציבות כלכלית וחברתית במדינות ה-OECD, במיוחד כאשר מדובר במהגרים ממדינות האסלאם. ההמלצות המובאות כאן נועדו להבטיח קליטה מוצלחת של מהגרים תוך מענה לצרכי שוק העבודה והכלכלה המקומית.

קביעת מכסות מותאמות - יש לקבוע מכסות הגירה שנתיות בהתאמה לצרכי שוק העבודה המקומי וליכולת הכלכלית של המדינה לקלוט מהגרים. מכסות אלו ייקבעו על בסיס הנתונים שנאספו במיפוי צרכי שוק העבודה המקומי, כדי להבין את הביקוש לכישורים ומיומנויות ספציפיים. הנתונים שיאספו יכללו מידע על המגזרים בהם יש מחסור בכוח אדם, האזורים הגיאוגרפיים שבהם יש ביקוש גבוה לעובדים, והכישורים הנדרשים במגזרים השונים. קביעת מכסות מותאמות תאפשר לווסת את מספר המהגרים בהתאם לצרכים האמיתיים של הכלכלה המקומית. ויסות זה ימנע עומס יתר על שירותים ציבוריים ומשאבים כלכליים, וימזער את השחיקה של התפוקה והפרייון של ההון האנושי במגזרים אלו.

הגבלת כניסה על פי כישורים - יש להבטיח כי המהגרים שיתקבלו יהיו אלו שמתאימים לצרכים שזוהו במיפוי צרכי שוק העבודה המקומי. יש להגדיר קריטריונים ברורים לקבלת מהגרים על בסיס כישורים ומיומנויות נדרשים, כך שהמהגרים המגיעים יהיו בעלי פוטנציאל להשתלב במהירות ולהועיל לכלכלה המקומית. תהליך הסינון יכלול הערכה מקיפה של הרקע המקצועי, ההשכלה והניסיון של המהגרים, וכן הכשרה מקצועית לפני ההגעה למדינה. בכך, ניתן להגדיל את הסיכויים שהמהגרים יתאימו לצרכים המדויקים של שוק העבודה המקומי ויוכלו לתרום בצורה מיטבית לכלכלה המקומית.

השקעה באינטגרציה של מהגרים - הקמת תוכניות הכשרה והשתלבות למהגרים, שיסייעו להם להשתלב בשוק העבודה המקומי במהירות וביעילות. תוכניות אלו יכללו לימודי שפה, הכשרות מקצועיות והכרה בהשכלה זרה. בכך ניתן להבטיח שהמהגרים יוכלו להתחיל לעבוד ולהשתלב בחברה בצורה חלקה ומהירה. השלכות כלכליות - מדיניות הגירה מאוזנת תסייע בהתאמת המהגרים לצרכי שוק העבודה המקומי, תימנע עלייה באבטלה ותשפר את איכות העבודה במשק. קבלת מהגרים בעלי כישורים מתאימים בלבד תאפשר למדינה למקסם את התרומה הכלכלית של המהגרים ולמזער את ההשפעות השליליות על האוכלוסייה המקומית. התאמה זו תוביל לשיפור בתפוקה, לעלייה בפרייון העבודה, ולשיפור בחדשנות ובפיתוח טכנולוגי במגזרים שונים. בנוסף, מדיניות זו תסייע במניעת לחצים חברתיים וכלכליים הנובעים מקליטת מהגרים בכמות גדולה מידי או ללא הכשרה מתאימה, ותאפשר יצירת סביבה כלכלית יציבה ועשירה לטווח הארוך.

יישום המדיניות - לצורך יישום מדיניות הגירה מאוזנת ויעילה, יש להקים גוף ממשלתי או רשות עצמאית שתהיה אחראית על מיפוי צרכי שוק העבודה, קביעת מכסות הגירה, ובקרה על תהליך הסינון והקליטה של מהגרים. גוף זה יפעל בשיתוף פעולה עם מוסדות אקדמיים, מגזרים עסקיים ומוסדות ציבוריים על מנת להבטיח שהמדיניות תיושם בצורה יעילה ותספק את הצרכים של הכלכלה המקומית. לצורך כך, יש לבצע מחקר מעמיק שמטרתו למפות את צרכי שוק העבודה המקומי בצורה יסודית ומפורטת. מחקר זה יאפשר לזהות את הכישורים והמיומנויות הנדרשים בשוק העבודה ולהתאים את מדיניות ההגירה לצרכים אלו. האיסוף והניתוח של נתונים ממאגרי מידע ממשלתיים, נתונים סטטיסטיים ומחקרי שוק קיימים יאפשרו הבנה מעמיקה של מגמות התעסוקה והכישורים הנדרשים בכל מגזר ובכל אזור גיאוגרפי. בנוסף, עריכת סקרים וראיונות עם מעסיקים במגזרים שונים תספק תובנות ישירות מהשטח על הביקוש לכישורים מסוימים. הניתוח יכלול זיהוי מגזרים קריטיים בכלכלה המקומית וחיזוי מגמות עתידיות בשוק העבודה, כמו טכנולוגיות מתקדמות או תחומים מתפתחים, ולהתאים את מדיניות ההגירה לצרכים הצפויים. הערכת יכולת הקליטה של אזורים גיאוגרפיים שונים תסייע להבטיח שהקליטה תהיה חלקה ולא תגרום ללחצים כלכליים או חברתיים, וכך ניתן לוודא שהמהגרים ישתלבו בצורה יעילה בכלכלה המקומית ויתרמו לצמיחתה.

ביקורת על המחקר

המחקר מסתמך על נתונים מצרפיים ממאגרי מידע ומחקרי שוק קיימים, מה שעלול להגביל את הדיוק והשלמות של הממצאים. נתונים אלו אינם מתארים בצורה מדויקת את ההבדלים בין קבוצות שונות של מהגרים ממדינות האסלאם ואת ההשפעות המקומיות השונות. חוסר הפירוט הגיאוגרפי והייצוגיות של קבוצת המדגם מובילים לתמונה חלקית של ההשפעות הכלכליות, ומונעים הבנה ברורה של הדינמיקות.

ביבליוגרפיה

- Axelsson, L. (2007). *Globalization, Migration, and Development*. Lund University Press.
- Blau, F. D., & Mackie, C. (2016). *The Economic and Fiscal Consequences of Immigration*. National Academies Press.
- Borjas, G. J. (1999). *Heaven's Door: Immigration Policy and the American Economy*. Princeton University Press.
- Borjas, G. J. (2003). "The Labor Demand Curve Is Downward Sloping: Reexamining the Impact of Immigration on the Labor Market." *The Quarterly Journal of Economics*, 118(4), 1335-1374.
- Castles, S., de Haas, H., & Miller, M. J. (2014). *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*. Palgrave Macmillan.
- Dustmann, C., & Frattini, T. (2014). "The Fiscal Effects of Immigration to the UK." *The Economic Journal*, 124(580), F593-F643.
- Dustmann, C., Frattini, T., & Preston, I. (2016). "The Effect of Immigration along the Distribution of Wages." *The Review of Economic Studies*, 80(1), 145-173.
- Eltis, D. (2000). *The Rise of African Slavery in the Americas*. Cambridge University Press.
- Friedberg, R. M. (2000). "You Can't Take It with You? Immigrant Assimilation and the Portability of Human Capital." *Journal of Labor Economics*, 18(2), 221-251.
- Hamilton, R. (2013). *Historical Perspectives on Immigration*. Oxford University Press.
- Hainmueller, J., & Hopkins, D. J. (2014). "Public Attitudes toward Immigration." *Annual Review of Political Science*, 17, 225-249.
- IMF (International Monetary Fund). (2020). *World Economic Outlook*.
- Kerr, W. R., & Lincoln, W. F. (2010). "The Supply Side of Innovation: H-1B Visa Reforms and US Ethnic Invention." *Journal of Labor Economics*, 28(3), 473-508.
- Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., & Taylor, J. E. (1993). "Theories of International Migration: A Review and Appraisal." *Population and Development Review*, 19(3), 431-466.
- OECD. (2019). *OECD Employment Outlook 2019*.
- OECD. (2021). *International Migration Outlook 2021*.
- Peri, G. (2012). "The Effect of Immigration on Productivity: Evidence from US States." *Review of Economics and Statistics*, 94(1), 348-358.
- Piketty, T., & Saez, E. (2014). "Inequality in the Long Run." *Science*, 344(6186), 838-843.

- Putnam, R. D. (2007). "E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century." *Scandinavian Political Studies*, 30(2), 137-174.
- Samuelson, P. A. (2008). "The Economics of Immigration." *Journal of Economic Perspectives*, 22(4), 1-23.
- UN Migration Report 2024. United Nations Department of Economic and Social Affairs.
- World Bank. (2020). *World Development Report 2020*.
- Zimmermann, K. F. (1996). "European Migration: Push and Pull." *International Regional Science Review*, 19(1-2), 95-128.
- Journal of Economic Growth*, 21(2), 101-138.
- Bade, K. J. (2003). *Migration in European History*. Wiley-Blackwell.
- Borjas, G. J. (1999). *Heaven's Door: Immigration Policy and the American Economy*. Princeton University Press.
- Borjas, G. J. (2003). "The Labor Demand Curve Is Downward Sloping: Reexamining the Impact of Immigration on the Labor Market." *The Quarterly Journal of Economics*, 118(4), 1335-1374.
- Bodvarsson, Ö. B., & Van den Berg, H. (2013). *The Economics of Immigration: Theory and Policy*. Springer.
- Card, D. (2001). "Immigrant Inflows, Native Outflows, and the Local Market Impacts of Higher Immigration." *Journal of Labor Economics*, 19(1), 22-64.
- Castles, S., & Miller, M. J. (2009). *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*. Palgrave Macmillan.
- Chiswick, B. R., & Miller, P. W. (2009). "The international transferability of immigrants' human capital." *Economics of Education Review*, 28(2), 162-169.
- Cohen-Goldner, S., & Paserman, M. D. (2011). "The dynamic impact of immigration on natives' labor market outcomes: Evidence from Israel." *European Economic Review*, 55(8), 1027-1045.
- Dustmann, C., & Kirchkamp, O. (2002). "The optimal migration duration and activity choice after re-migration." *Journal of Development Economics*, 67(2), 351-372.
- Friedberg, R. M. (2001). "The impact of mass migration on the Israeli labor market." *The Quarterly Journal of Economics*, 116(4), 1373-1408.
- Goldin, C. (1994). "The political economy of immigration restriction in the United States, 1890 to 1921." The University of Chicago Press.

- Hollifield, J. F., Martin, P. L., & Orrenius, P. M. (2014). *Controlling Immigration: A Global Perspective*. Stanford University Press.
- Kerr, W. R., & Lincoln, W. F. (2010). "The Supply Side of Innovation: H-1B Visa Reforms and US Ethnic Invention." *Journal of Labor Economics*, 28(3), 473-508.
- Mountford, A. (1997). "Can a brain drain be good for growth in the source economy?" *Journal of Development Economics*, 53(2), 287-303.
- Ottaviano, G. I., & Peri, G. (2006). "The economic value of cultural diversity: evidence from US cities." *Journal of Economic Geography*, 6(1), 9-44.
- Peri, G. (2007). "Higher education, innovation and growth." In Brunello, G., Garibaldi, P., & Wasmer, E. (Eds.), *Education and Training in Europe*. Oxford University Press.
- Peri, G. (2012). "The effect of immigration on productivity: Evidence from US states." *Review of Economics and Statistics*, 94(1), 348-358.
- Putnam, R. D. (2007). "E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century." *Scandinavian Political Studies*, 30(2), 137-174.
- Schumpeter, J. A. (1934). *The Theory of Economic Development*. Harvard University Press.
- Solow, R. M. (1956). "A contribution to the theory of economic growth." *The Quarterly Journal of Economics*, 70(1), 65-94.
- Zimmermann, K. F. (1996). "European migration: Push and pull." *International Regional Science Review*, 19(1-2), 95-128.
- Angrist, J. D., & Krueger, A. B. (1999). "Empirical Strategies in Labor Economics." In *Handbook of Labor Economics* (Vol. 3, pp. 1277-1366). Elsevier.
- Card, D. (1990). "The Impact of the Mariel Boatlift on the Miami Labor Market." *Industrial and Labor Relations Review*, 43(2), 245-257.
- Borjas, G. J. (1994). "The Economics of Immigration." *Journal of Economic Literature*, 32(4), 1667-1717.
- Friedberg, R. M., & Hunt, J. (1995). "The Impact of Immigrants on Host Country Wages, Employment and Growth." *The Journal of Economic Perspectives*, 9(2), 23-44.